

της Φρυγίας. Ἡ αἰθρία καὶ θερμὴ Περσία καὶ σήμερον ἔτι εἶνε χώρα εὐανθής. Ὁ Ritter οὐμιῶν περὶ τῆς Τεχεράνης (Erdkunde 8.610) λέγει: « Ἐνταῦθα ἡ ῥοδὴ εὐδοκίμει τὰ μάλιστα ὅσον ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ χώρᾳ τῆς γῆς, οὐδαμοῦ δὲ καλλιεργείται καὶ ἀγαπᾶται πλεονέκρον ἢ ἐνταῦθα. Ἄπαντες οἱ κῆποι καὶ αἱ αὐλαὶ εἶνε πλήρεις ῥοδῶν, αἱ αἰθουσαι πλήρεις γαστρῶν ῥοδοφόρων, ἅπαντα τὰ λουτρά ἐστρωμένα διὰ ῥοδῶν, ἅτινα ἀδιακόπως ἀντικαθίστανται καὶ ἀνανεοῦνται ὑπὸ τῶν διηνεκῶς ἀνθοστολιστῶν ῥοδῶν. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ κάλιον (τὸ ἀγγεῖον τοῦ ναργιλῆ) καὶ τοῦ πενεστέρου τῶν καπνιστῶν κοσμεῖται δι' ἀνθέων τῆς ἑκατονταφύλλου ῥοδῆς, τὰ πάντα δὲ περιπνέει αὐρα ῥοδοσμός ».

... Ἡ ῥοδὴ, ὡς εἴπομεν καὶ ἀνωτέρω, μετανάστευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς Φρυγίας, Θράκης καὶ Μακεδονίας, ὅπως εἰκάζεται καὶ ἐκ τινῶν δεδομένων τῶν μυθῶδων παραδόσεων τῶν ἀρχαίων. Τὸ « Νύσιον πεδῖον », ἀφ' οὗ, κατὰ τὸν ὀμηρικὸν ὕμνον, ἡ Περσεφὼν ἔδρεπεν ἄνθη καὶ κρίνα, δέον νὰ τεθῆ ἐν Θράκῃ κατὰ τὴν Ἰλιάδα (ΣΤ. 133), καὶ τὸ ὄνομα δὲ μιᾶς τῶν συμπαικτριῶν αὐτῆς, τῆς Ῥοδόπης, εἶνε συγχρόνως ὄνομα τοῦ θρηκτικοῦ ὄρους, εἰς ὃ μετεβλήθη ἡ νύμφη αὕτη. Εἶδομεν δὲ ὅτι καὶ ὁ Ἡρόδοτος θέτει ἐν Μακεδονίᾳ (εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Βερμίου ὄρους) τοὺς κήπους τοῦ Μίδα· ἔτι δὲ σαφέστερον ἐκφράζεται ὁ ἀλεξανδρινὸς ποιητὴς Νικάνδρος ἐν δευτέρῳ Γεωργικῶν. Ὁ Μίδας, λέγει οὗτος, ὁ ἐξ Ἑδονίας (χώρας ἐν Θράκῃ) λιπὼν τὴν ἐν Ἀσίᾳ (Μικρᾷ Ἀσίᾳ) ἀρχήν, ἀνέθρεψε τὸ πρῶτον ῥοδάς ἐξηκονταφύλλους ἐν τοῖς κήποις τῆς Ἡμαθίας (χώρας ἐν Μακεδονίᾳ). Ἐπίσης καὶ ὁ Θεόφραστος θέτει ἐν Μακεδονίᾳ περὶ Φιλίππου τὰ διπλᾶ ῥόδα, ἅτινα ὀνομάζει ἑκατοντάφυλλα, καὶ ἅτινα οἱ ἐγχώριοι ἔδρεπον ἀπὸ τοῦ πλησίον ἀργυροῦχου καὶ χρυσοῦχου ὄρους Παγγαίου. Τὴν χώραν ταύτην ἐπίσης ἀναφέρει καὶ ἕτεραί τις παλαιαὶ καὶ σπουδαῖα μαρτυρία, ἀπόσπασμά τι τῶν ποιημάτων τῆς Σαπφούς:

Οὐ γὰρ πεδέχεις βρόδων
τῶν ἐκ Περσίας.

Καὶ ἐκ τῶν μύθων δὲ ὅτινες ἐσηματίστησαν μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου ἄνθους ἀναγνωρίζομεν εὐχερῶς τὴν φρυγικὴν φυσιολατρείαν. Τὸ ῥόδον τουτέστιν εἶνε ἀφιερωμένον τῇ Ἀφροδίτῃ, αὐτὸ δὲ εἶνε καὶ τὸ ἄνθος τοῦ Διονύσου. Τὸ ῥόδον ἐπίσης εἶνε σύμβολον τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ θανάτου.

Πῶς τὸ ῥόδον ἐγεννήθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἄττιος (τοῦ φρυγικοῦ Ἀδωνίδος) ἀναφέρεται διαφοροτρόπως. Οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἐπλάσθη ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ Ἀδωνίδος, αἱ δὲ ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῆς τῆς θεᾶς, ἥτις ἀκούσασα τὸν θάνατον τοῦ ἔραστοῦ « λυσαμένη πλο-

καμίδας » ἔτρεχε διὰ τῶν δρυμῶν περθαλέα, πηλεπτος, ἀσπιδάλος, ὅτε αἱ βᾶτοι καθήμαζαν τοὺς πόδας τῆς. Τὸ ἱερὸν δὲ αὐτῶν αἶμα πεσὸν ἐπὶ τῶν λευκῶν ῥόδων μετέβαλεν αὐτὰ εἰς ἐρυθρά.

Κατὰ δὲ τὸν ἕτερον μῦθον, ὅστις ὑποσημαίνει φρυγικὴν καταγωγὴν, τὸ ἄνθος ἐφύη ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ Ἀδωνίδος:

δάκρυον ἂ Παρία τόσον χεεῖ, ὅσον Ἄδωνις
αἶμα χεεῖ· τὰ δὲ πάντα ποτὶ χθοῦ! γίνεται ἄνθη,
αἶμα ῥόδον γίγκει, τὰ δὲ δάκρυα τὰρ ἀνεμώνων.

Ὁ πρὸς τὰ ῥόδα ἔρωσ παρὰ Ῥωμαίοις ἀνεπτύχθη εἰς ἀληθῆ ῥοδομανίαν, ὁμοίαν τῆς ὁποίας δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡμῖν ἡ ἱστορία τῶν ἀνθέων, διότι οὗτοι δὲν ἐζήτησαν νὰ κοσμῶσι μόνον τὰς ἐπαυλεις αὐτῶν διὰ πρασιῶν ἐκ ῥοδῶν, ἀλλ' ἴδρυσαν καὶ ἰδίους ῥοδῶνας (rosaria), ὧν τὴν σύστασιν συνιστᾷ καὶ ὁ Οὐάρων. Ὅπως δὲ μὴ στερωῦνται τῶν ἀγαπητῶν ῥοδῶν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος μετέφερον μεγάλα φορτία διὰ πλοίων ἐκ τῆς θερμῆς Αἰγύπτου, βραδύτερον δὲ ἐδιδάχθησαν νὰ καλλιεργῶσιν αὐτὰ καὶ ἐν θερμοκηπίοις. Οἱ συγγραφεῖς τῶν χρόνων τῶν Καισάρων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τρυφηλῆς συγχρόνου πολυτελείας ἀναφέρουσιν ὅτι ἔχουσι χιόνα μὲν τὸ θέρος, ῥόδα δὲ τὸν χειμῶνα, καὶ ὅτι ὁ Τίβερις οὐδὲν ὥστερεῖ τοῦ Νείλου, ἀν καὶ ἐκεῖ μὲν παράγει τὰ ῥόδα ἡ φύσις, ἐδῶ δὲ ἡ τέχνη.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

Σ. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

ΟΙ ΚΩΔΩΝΕΣ

Οἱ κώδωνες κατασκευάζονται ἐκ διαφόρων μετᾶλλων τὸ ἐκ χαλκοῦ ὅμως καὶ κασιτέρου μίγμα, τὸ ὀνομαζόμενον χαλκὸς τῶν κωδῶνων θεωρεῖται ὡς τὸ ἄριστον. Ἄριστοι κώδωνες κατασκευάζονται ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἐκ χυτοῦ σιδήρου. Εὐῆχοι γίνονται ἐξ ὕλου ἀλλὰ εἶνε λίαν εὐθραστοί.

Ὡς λέγεται, ὁ μέγιστος κώδων τοῦ κόσμου εἶνε ὁ ἐν Μόσχᾳ τῆς Ῥωσσίας, ὀνομαζόμενος βασιλεὺς τῶν κωδῶνων· ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλος μεγαλύτερος ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ὁ ῥωσικὸς κατασκευασθεὶς τῷ 1736 ἔχει ὕψος 19 ποδῶν καὶ 3 δακτύλων, ὑποτίθεται δὲ ὅτι τὸ βάρος του εἶνε 250 τόνων περίπου. Ἐχει μέγα ρῆγμα εἰς τὸ πλάγιον αὐτοῦ καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἠχήσῃ. Ὁ μέγας Ἰαπωνικὸς κώδων κρέμαται εἰς τὸ κωδωνοστάσιον ἐνὸς ναοῦ ἐν τῇ πόλει Κιότω. Ἐχει ὕψος 24 ποδῶν καὶ πᾶχος 16 δακτύλων κατὰ τὸ χεῖλος τῆς στεφάνης. Μὴ ἔχων πλῆκτρον κρούεται διὰ ξυλίνου ἐμβόλου πλῆκτοντος ἐξῶθεν. Ἄλλος μέγας κώδων ἐν Μόσχᾳ ἔχει διάμετρον πλεόντων 13 ποδῶν, δηλαδὴ ἐμβάδον μεγάλου διαμέτρου καὶ ζυγίζει κατὰ προσέγγισιν 120 τό-

νοὺς. Μετὰ τούτους ἔρχονται οἱ ὀκτὼ κώδωνες τοῦ Πεκίνου, ζυγίζοντες ἕκαστος 53 τόνους. Ὁ ἐπὶ τοῦ πύργου τῆς Οὐεστμινστέρης μέγας κώδων ζυγίζει 14 τόνους περίπου. Ὁ ἐν Νοβογορόδ τῆς Ῥωσσίας ὑπάρχων κώδων ζυγίζει 31 τόνους, καὶ ὁ ἐν Βιέννη περίπου 17. Λέγουσιν ὅτι τὸ μέταλλον ἐξ οὗ εἶνε κατεσκευασμένος ὁ μέγας κώδων τῆς Μόσχας περιέχει καὶ πολλὴν ποσότητα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου προσενεχθεῖσαν ὑπὸ διαφόρων ὡς ἀνάθημα, ὑπολογίζεται δὲ ἡ ἄξια του εἰς 67 χιλ. λίρας στερλίνας περίπου.

Εἰς πολλὰς ἐκκλησίας ἐκτελεῖται ἁρμονικὴ κωδωνοκρουσία, διὰ τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται 8 ἢ 12 κώδωνας διαφόρων μεγεθῶν παράγοντάς μουσικοὺς ἤχους ὁμοίους πρὸς τοὺς τοῦ κλειδοκυμαλάου. Τιοιουτοτρόπως δὲ κρουνοῦνται μέλη δι' αὐτῶν.

Κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἐπιστευετο ὅτι οἱ κώδωνες ἠδυνάτο νὰ ἀπομακρύνωσι τὰ δαιμόνια· διὰ τοῦτο ἐπεκράτει συνήθεια νὰ σημαίνωσι τοὺς κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν, ὅταν ἀσθενὴς τις ἐψυχορράγει, διὰ νὰ διώκωσι τὰ δαιμόνια, τὰ ὁποῖα ὑπέτιθετο ὅτι ἴστανται παρὰ τὴν κλίνη τοῦ ἀσθενοῦς, περιμένοντά νὰ ἀρπάσωσι τὴν ψυχὴν του. Οἱ κώδωνες ἐγομίζοντο ἐπίσης ὅτι εἶχον τὴν δύναμιν νὰ προφυλάττωσι τὰς οἰκοδομὰς ἀπὸ ἀστραπῶν καὶ καταιγίδων. Α.

Ο ΡΕΜΒΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ

Ἐστὸ σπῖτι κάθομαι τὸ βράδυ βράδυ,
ὅπου πρωτόβλεψα χρυσὴ αὐγὴ
μέσα ἔστὸ ἡμέρο πετοῦν σκοτάδι
ὅλα τὰ ὄνειρα τὰ περασμένα,
ὅλα τὰ πρόσωπα τ' ἀγαπημένα,
ποῦ τώρα κοίτουνται βαθεῖα ἔστὴ γῆ.

Πηγαίνω, στέκομαι ἔστὸ παραθύρι
ἢ δύση ἀντικροῦ χαμογελά,
μέσ' ἔστὸ ῥουμπίνια τῆς, μέσ' ἔστὸ ζαφεῖρι
οἱ ἀνεμόμυλοι ἀντιφεγγίζουν,
σὺν τὰ φαντάσματα στριφογυρίζουν,
βογγοῦν τὰ ἔαρτια τῶν τὰ ἀψηλά.

Ἔτσι, σὺν ἡμουνε παιδί ἀκόμη,
ἔδω καθόμουνε καμμιὰ φορά,
τῆς δύσης κόκκινο ἦταν τὸ χρῶμα
καὶ ῥοδοφτέρουγο τὸ συννεφάκι.
Ἐστὸ ἀνοιξιάτικο τὸ ἀγεράκι
οἱ μῦλοι ἀπλανάν λευκὰ φτερά.

Κανένα ὄγειρο δὲ μοῦ γελοῦσε
ἡμουνε ὄνειρο ἐγὼ βαθύ,
ἡμουν τὸ σύννεφο ποῦ ἐπερνοῦσε,
καὶ ἐκοιμότανε συμμαζωμένο
μέσ' ἔστὸ πέλαγος τὸ χρυσιωμένο,
καὶ ἦταν ἀνίδεο ποῦ θὰ ἄρεθῆ. —

Νῆος ἐκαθόμουνε ἐδῶ ἔστὸ χέρι
ἔγερνα μέτωπο σὺν τῇ φωτιά,
φεύγαν τὰ σύννεφα ἔστ' ἀγρικαίρι,
ἢ δύση κόκκινη, καμνισμένη,
οἱ μῦλοι γύριζαν δαιμονισμένοι,
πέφταν, σκόνουνταν σὺν τὰ στοιχεῖα.

Τὰ ἔαρτια ἀκούραστα στριφογυροῦσαν,
θαρρεῖς ποῦ κράζονταν ἔστ' σκοτεινά,
μὰ δὲν προσθάνουνταν καὶ βλασφημοῦσαν!
Ἔτσι καὶ οἱ πόθοι μου μέσ' ἔστὴν καρδίᾳ μου
ἐκνηγοῦσανε τὰ ὄνειρά μου,
καὶ ἐκεῖνα φεύγανε παντοσθενά.

Ἄχ! τώρα πέρασε τὸ κλοκαῖρι,
τρέχει ἔστὴς φλέβες μου ἢ χειμωνιά,
κρῖο τοῦ μνήματος φυσᾷ τ' ἀγέρι!
Σὺν τὸν ἀπόμαχο ἐγὼ τὸ γέρο,
πολέμους ποῦζησα ἔστὸ νοῦ μου φέρω,
λύθουν τὰ δάκρυα τὴν παγωνιά. —

Ἐστ' ἀρχαῖο κάθομαι τὸ παραθύρι
ἢ δύση σβύνεται ἀργὰ ἀργά,
οἱ μῦλοι παῦνονε τὸ γύρι-γύρι
σώθηκε τ' ἄλετριμα ποῦ τοὺς κινούσε,
σάθηκα ἢ δύναμη ποῦ μ' ἐξυπνοῦσε!
γέρινω ἔστὸ μνήμά μου σιγὰ σιγὰ.

(ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΒΑΓΙΟΥ. ΝΥ)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ ἀμερικανικὸς κροκοδείλιος εἶνε μέγα σαυροειδὲς ἀμφίβιον, ὅπερ διατᾶται πάντοτε εἰς τὰ γλυκέα ὕδατα, οὐδέποτε εἰσερχόμενον εἰς ἀλμυρὸν. Συνήθως φθάνει εἰς μῆκος δεκατεσσάρων ἢ δεκαπέντε ποδῶν ἢ κεφαλὴ του ἀποτελεῖ τὸ ἔβδομον περίπου τοῦ ὅλου μῆκους του, τὸ δὲ στόμα του εἶνε εὐρύτατον μετὰ μίαν σειρὰ δέξων ὀδόντων ἐπὶ ἐκάστης σιαγόνης τρέφεται δὲ κυρίως δι' ἰχθύων, ἀλλὰ συλλαμβάνων κατὰκροθίξει καὶ ζῶα χερσαῖα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀνθρώπους. Γεννᾷ πενήτηντα ἕως ἐξήκοντα ἀγὰ ἰσομεγέθη πρὸς τὰ τῆς χηρῆς, τὰ καλύπτει μὲ ἄμμον καὶ ἀφίνει αὐτὰ νὰ ἐκκολαθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου. Οἱ νεοσσοὶ ἔχρουσι πέντε ἢ ἕξ δακτύλιων μῆκος ἅμα ἐκκολαθῶσιν, ἀμέσως δὲ σπειδουσι πρὸς τὸ ὕδωρ.

Ἀρέσκονται νὰ παίζωσιν εἰς τὸν ἥλιον, πτοηθέντες δὲ φεύγουσιν ὑλακτοῦντες ὡς σκύλακες. Λέγεται ὅτι ἐνίοτε ἐν ὄρα κινδύνου ἢ μῆτηρ καταπίνει τὰ μικρὰ τῆς, τὰ ὁποῖα ὀρμῶσι τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐντὸς τοῦ λαίμου τῆς.

Τὸ δέρμα τοῦ ἐν πλήρει ἀναπτύξει κροκοδείλου εἶνε κεκαλυμμένον ὑπὸ λεπτῶν ὀστείων σκληροτάτων, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀληθὲς τὸ συνήθως λεγόμενον ὅτι δὲν διαπερᾷ αὐτὸ σφαῖρα πυροβόλου. Τὸ δέρμα τοῦ κροκοδείλου τοῦτου χερσαγοζόμενον χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν ὑποδημάτων.

Ἐν περιπάτῳ

— Δὲν μοῦ λές, ποιαις εἶν' αὐταῖς ἢ πέντε ποῦ πηγαίνου ἀπὸ τὸ ἄλλο πεζοδρόμιο;

— Ἡ τελευταία δεξιά εἶνε κόρη μου ἢ ἄλλαις τέσσαρες εἶνε ἀδελφαῖς τῆς.